

Други семестар Прве године Основних академских студија школске 2013/14

МОДУЛ М3 - Увод у урбанизам

Курс 3.2. : Обликовање градских простора - 3 ЕСПБ

УПУСТВО

Садржај наставе

Обавезни предмет на коме студенти стичу основна знања о процесима обликовања грађене средине. На предмету студенти развијају елементарне способности за разумевање, анализу, формирање и трансформацију градских простора и амбијената.

Термински план наставе

Обавезни предмет одржава се једном недељно са три часа предавања.

Настава траје 15 радних недеља у школи што значи да студент има на располагању 600 сати рада у току радних недеља за све предмете на првом семестру основних студија.

Студент на предмету од 3 ЕСПБ располаже са 60 радних сати у току 15 радних недеља што значи да је за рад код куће предвиђено 15 радних сати, или 1,00 сат недељно, с обзиром да на предмету у школи студент ради три сата недељно.

Испитни рок траје 5 радних недеља што значи да студент има на располагању још 200 радних сати за припрему испита, консултације и полагање свих испита на првом семестру студија.

Студент на предмету од 3 ЕСПБ има на располагању 20 сати за припрему, консултације и полагање испита у испитном року или укупно 2,5 радна дана.

Напомена: није дозвољено оптерећење студената веће од овако димензионисаног.

Студијска правила

Предмет води наставник са више сарадника у зависности од броја формираних студија.

План рада на предмету одређује наставник – руководилац курса.

Најмање 30п, а највише 70п предвиђено је за оцењивање током 15 радних недеља у школи.

Начин и критеријуме оцењивања утврђује наставник.

*на основу Службеног билтена 71/06 Архитектонског факултета: Студијски програми основних академских студија и дипломских академских студија архитектуре од 31. 05. 2006. и Службеног билтена 72/06 Архитектонског факултета: Статут од 09. 10. 2006.

<p>Назив предмета: <u>МОДУЛ – М3 Увод у урбанизам</u> <u>Курс 3.2. Обликовање градских простора</u></p>
<p>Година студија: 2. семестар основних академских студија архитектуре</p>
<p>Број кредита: 3 ЕСПБ</p>
<p>Термини одржавања наставе: петком 9.00- 12.00</p>
<p>Термин одржавања испита (предаја семинарског рада): Према распореду</p>
<p>Термини одржавања колоквијума: Континуално вредновање рада студената у току семестра, формирањем семестралног портфолија који садржи 14 тематских мапа, рађених после сваког предавања у амфитеатру као вид студентског реаговања, промишљања и меморисања у односу на изложу материју.</p>

<p>Опис наставног задатка: Разматрање теоријских поставки, метода и техника обликовања градских простора на одабраном полигону Београда</p>
<p>Наставници: проф. мр Драгана Базик, проф. мр Петар Арсић и ван.проф. др Александра Ђукић</p>
<p>Сарадници у настави: КЈГП _ демонстратори: Бојана Симеуновић и Ивана Петров / 2 година МАСА УК _</p>
<p>Број кабинета: КЈГП _342а и УК_253</p>
<p>Време за консултације са студентима (једном недељно два сата): КЈГП _ кабинет 342а: петак 12-14 УК _ кабинет 253: петак 12-14</p>
<p>Телефон: КЈГП _ 32.18.719 и УК _ 32.18.753 E-mail: dbazik@gmail.com ; arcoprojekt@gmail.com adjukic@rcub.bg.ac.rs;</p>

<p>Циљеви и приступ настави:</p> <p>Основни циљ наставе је развијање елементарних способности студената за разумевање, систематизацију и анализу процеса формирања и трансформације градских простора и амбијената, а ради препознавања алата и стицања основних знања за бављење урбанистичким пројектовањем, односно обликовањем градских простора.</p> <p>Доминантно је схватање да обликовање представља интуитивни процес одлучивања базиран на теленту, имагинацији, искуству и "осећају", односно умећу. За разлику од њега, рационални/научни процес одлучивања базира се на релевантним чињеницама и провереним показатељима, односно знању. Са становишта реализације наставе на овом предмету од посебног значаја је потенцирање и препознавање међуодноса знање - интуиција. С једне стране, повећавањем знања о одређеним појавама у градском простору доприноси се интуитивно - искуственом деловању студената, а с друге стране, подстицањем талента и интуиције повећава се способност одабира и употребе релевантних знања о тој појави.</p>
<p>Општи критеријуми:</p> <p>ОК4. Адекватно знање о урбаном дизајну (урбанистичком пројектовању), планирању и вештинама укљученим у плански процес. Дипломац ће имати знање о:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ОК4.2. Утицајима пројектовања и развоја градова у прошлом и садашњем времену на савремено изграђену средину. <p>ОК6. Разумевање архитектонске професије и улоге архитекте у друштву, посебно у припреми пројеката који узимају у обзир социјалне факторе. Дипломац ће имати разумевање о:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ОК6.1. Природи професионализма и обавезама и одговорностима архитеката према клијентима, корисницима објеката, извођачима грађевинских радова, професионалним сарадницима и ширем друштву; - ОК6.3. Могућем утицају пројеката за изградњу на постојеће и будуће заједнице.

Пројектни задатак / семестрални рад:

(а) **КЈГП_Квалитети јавних градских простора** Тежишни задатак предмета је указивање на међуоднос интуиција-знање. Није довољно ослонити се само на сопствен таленат и искуство почетника, као ни упознати се са најуспешнијим примерима традиционалне и савремене градитељске праксе, или парцијалним техникама и методама. Потребно је и истраживања свеукупног процеса настајања, коришћења и валоризације градског простора, а у циљу обogaћивања знања и активирања интуиције. Анализом квалитета јавних градских простора и сагледавањем алата помоћу којих се унапређује "физички оквир друштвене сфере", а у домену професионалног деловања архитектуре-урбанисте, прикупља се одговарајућа аргументација за креацију, њену презентацију и одбрану пред свим актерима градоградитељског процеса. Процес обликовања градских простора треба да промовише простор који је атрактиван и високих естетских квалитета, али и:

- **безбедан** који своди на минимум страхове и могућности повређивања;
- **доступан и проточан** простор који представља елемент комуникацијских мрежа и токова, који на адекватан начин прихвата различите модалитете саобраћаја, интегрише намену и кретање, и акцептира степен мобилностисвих грађана, укључујући и особе с посебним потребама;
- **читљив** с потенцијалом за адекватну оријентацију у простору, физичку и визуелну дефинисаност, као и за препознавање идентитета простора;
- **угодан** простор који карактерише присуство зеленила, ефеката воде и звука, заштићености од кише и ветра, осунчаност у прохладним данима, или засена при летњим врелинама;
- **инспиративан** простор који је занимљив и динамичан, и који анимира, подстиче на интеракцију и едукује емитовањем разноврсних порука; и
- **животан/испуњен** простор који је "заживео" кроз коришћење, који поседује већину претходно наведених обележја, који је адекватно опремљен и одржан, и прилагодљив променљивом социолошком, технолошком и економском контексту.

(б) **УК_Урбанистичка композиција** Тежиште предмета је у оквирима примене научне мисли на обликовање града (његових сегмената и целина), у домену форме јавног простора (простора и оквира). Полазећи од тезе да је квалитетан градски простор само онај који „живи“, неопходно је истраживати све оне елементе који чине простор, паралелно са везама које омогућавају да функционише на задовољавајући начин. На степен „живота“ неког града, са аспекта форме, утичу комплексност визуелизације (градски пејзаж), геометрија, везе путања које повезују значајне тачке, идентитет и с тога су то они елементи који се изучавају на предмету. Постоји оптимална дистрибуција свих ових елемената, а нарушавањем овог поретка, нарушава се читљивост градских елемената и целине, проточност, елемент изненађења, а самим тим уклања се и живот са отворених градских простора. Током семестра ће се проучавати:

- **композиција простора** кроз историјске епохе;
- **амбијенталне целине** (распознавање и диференцирање), међузоне и прелази (континуитет, меки прелаз, прекид, завршетак посебним акцентом);
- **силуете** просторних композиција, континуитет и дисконтинуитет, ритам;
- главне осовине, правце композиције и компоновање елемената – композициона порука;
- **компоновање и декомпозиција**;
- **сагледавање композиције** очима посматрача – дефинисаност, видне тачке и мртва поља, преклапање планова;
- **типологија урбаних ентеријера** (улични коридори, пасажи, тргови, скверови, пијацете, нише, паркови и друге значајне зелене површине) – на основу: величине, облика, карактера, динамичности, хомогености, довршености, комплексности, атрактивности, симболике;
- **пропорција и боја** у композицији;
- **репери, акценти, доминанте**, који битно одређују тј. дају особеност или посебан, изузетан ментални или меморијски значај простору;
- **елементи архитектонике**, који одређују главне утиске и доживљаје у простору.

Метод извођења наставе:

Настава се одвија кроз интерактивна и мултимедијална предавања (ex-cathedra, разговор, анкете, асоцијације, електронски форум) самостални истраживачки рад студената током семестра (боравак у јавном градском простору и коришћење препоручене литературе) елаборирање стечених сазнања и њихова презентација (когнитивне мапе током семестра и семестрални рад по завршетку семестра)

нед	Тематски оквир	Тематска предавања и разговори	Реаговање студената _ промишљање и меморисање у односу на тему предавања	Рад ван школе
01	КЈГП // квалитети	<u>уводни разговор</u> концепт предмета, промоција тема	анкета	истраживање јавних
02		<u>безбедност</u> садржаји,	тематска когнитивна мапа	

безбедност

02	јавних градских простора	димензионисаност, опремљеност, осветљеност	тематска когнитивна мапа __ безбеност	градских простора и коришћење препоручене литературе
03		доступност __ просторни оквир / различити видови саобраћаја у кретању и мировању	тематска когнитивна мапа __ доступност	
04	// критеријуми и алати	читљивост __ просторни оквир / "пластика простора", амбијенти, акценти, идентитет	тематска когнитивна мапа __ читљивост	
05		угодност __ микроклиматски и еколошки услови; ефекти зеленила, воде и звука	тематска когнитивна мапа __ угодност	
06		инспиративност __ ефекти површина, топографија, интерактивна уметност на отвореном простору	тематска когнитивна мапа __ инспиративност	
07		животност / испуњеност __ опремљеност, променљивост, одржавање	тематска когнитивна мапа __ животност	
08		Облик јавног простора и облик у јавном простору	препознавање облика јавног простора и облика у јавном простору	
09		композиција природе и природа композиције	природан-изграђен јавни градски простор на посматраном полигону	
10	УК //	историјске епохе и развој композиције	историјске епохе, развој композиције и историјске целине на посматраном полигону	
11	урбанистичка композиција	доживљај у простору и времену	доживљај у простору и времену – отварања и затварања на посматраном полигону	
12		урбани обрасци	типологија, довршеност и развој градског простора на предметном подручју	
13		пропорције и боје у композиције	пропорције и боје на предметном подручју	
14		јединство и континуитет облика и простора	јединство и континуитет облика и простора	
15		завршно предавање __ дискусија, избор тема и разматрање презентације семестралног елабората		

Обавезна литература // библиотека АФ и АРЦ

(а) КЈГП __ Квалитети јавних градских простора:

Базик, Д.: *Релацијски простор града: пројекат, текст, реализација*. Архитектонски факултет Универзитета у Београду, 2008

Базик, Д.: *Сценарио живота у граду: процес настајања градске сценографије*. Архитектоника, свеска 13. и *Понуда градске сцене: потенцијали микро-простора града* Архитектоника, свеска 17. Архитектонски факултет Универзитета у Београду.

The Urban Design Compendium 1. English Partnerships, 2000. (prevod: Priručnik za urbani dizajn, Orion Art i Prograf, Beograd, 2008.)

The Urban Design Compendium 2. English Partnerships, 2007.

(б) УК __ Урбанистичка композиција:

Christopher A, Ishikawa S., Silverstain M.: *A Pattern Language*, Oxford University Press, New York, 1977.

Криер Р.: *Градски простор у теорији и пракси*, Грађевинска књига, Београд, 1999.

Зите К.: *Уметничко обликовање градова*, Грађевинска књига, Београд, 1967.

Препоручена литература // библиотека АФ и АРЦ

(а) КЈГП __ Квалитети јавних градских простора:

Gehl, J. et all.: *Gehl_PSPL_Perth_2009*

Gehl, J. et all.: *LAUNCESTON PUBLIC SPACES AND PUBLIC LIFE._2011*

Killing Architects : *Urban Tactics - temporary interventions and long term planning_2011*

Lydon, M. et all: *Tactical Urbanism: Short-term Action, Long-term Change, Volume 2_2012*

(б) УК __ Урбанистичка композиција:

Bacon E.: *Design of Cities*, Thames and Hudson, New York, 1973.
 Burke G.: *Townscape*, Pelican Book, Middlesex, 1976.
 Castex J., Depaule J.C., Panerai Ph.: *Урбане форме*, Грађевинска књига, Београд, 2003.
 Кален Г.: *Градски пејзаж*, Грађевинска књига, Београд, 1990.

Начин полагања испита (садржај елабората, пројекта или семинарског рада):

Израда завршног рада представља испитно елаборирање иницираних и стечених сазнања током семестра.

Анализа задатог јавног градског простора са околном физичком структуром, на одговарајућем формату (који ће бити накнадно постављен на сајту). Студенти треба да представе обрасце урбане композиције којима је могуће остварити квалитете предметног јавног градског простора.

Критеријуми оцењивања:

(а) КЈГП__УК_ Предиспитне обавезе __у структури укупне оцене учествује највише са 50 поена и то максимално 25 поена за когнитивне мапе из КЈГП и максимално 25 поена за когнитивне мапе из УК.

критеријум	максималан број поена по критеријуму за портфолио когнитивних мапа са предавања	максималан број поена по критеријуму за портфолио когнитивних мапа са предавања
контекст / инвентивност / избор градског простора	7 поена	7 поена
систематизација / повезаност са предавањима	5 поена	5 поена
разраде / детаљност приказа тема	4 поена	4 поена
информативност / јасноћа приказа	2 поена	2 поена
присуство на предавању	7 поена	7 поена
	макс. 25	макс. 25

(а) КЈГП__УК__Семестрални елаборат__у структури укупне оцене учествује највише са 50 поена .

критеријум	максималан број поена по критеријуму за завршни рад
контекст / инвентивност / избор градског простора	20 поена
систематизација / повезаност са предавањима	14 поена
разраде / детаљност приказа тема	10 поена
информативност / јасноћа приказа	6 поена
	макс.50

Оцењивање:

У структури укупне оцене студента на предмету предиспитне обавезе (когнитивне мапе са предавања које се као такве могу једино реализовати у току семестра) учествују највише са 50 поена (максимално по 25 поена за сваки тематски оквир).

У структури укупне оцене семестрални елаборат учествује највише са 50 поена.

Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита кроз предају семестралног елабората студент може стећи највише 100 поена.

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања (а)7 + (б)7 = 14 когнитивних мапа	макс (а)25 + (б)25 = 50	семестрални елаборат	макс = 50

Услови предаје после заказаног рока: из статута АФ

Статутарне одговорности и права студената: из статута АФ